

ОСОБЛИВОСТІ СПАДКУВАННЯ ЧАСТКИ У СТАТУТНОМУ ФОНДІ ТОВАРИСТВА

06 лютого 2018 року до Цивільного кодексу України (надалі ЦКУ) були внесені зміни, які виключили колізії щодо спадкування частки у статутному фонді Товариства з обмеженою відповідальністю (надалі ТОВ). Ряд статей було виключено, це стосується і ст. 147 ЦКУ.

До внесення змін ця стаття змушувала нотаріуса вивчати статут ТОВ, адже раніше частка у статутному капіталі ТОВ переходила до спадкоємців фізичної особи або правонаступника юридичної особи – учасника ТОВ, в разі відсутності умови, а саме отримання на це згоди інших учасників ТОВ, якщо це було передбачено статутом товариства та спадкоємець не отримував такої згоди, то частка у статутному фонді ТОВ до нього не переходила але у нього виникало право вимоги до інших учасників ТОВ сплатити йому частку майна ТОВ, яка була пропорційна частці у статутному фонді померлого, це і була колізія в законі яку на сьогоднішній день законодавець прибрав.

Статті були виключені, а перехід частки до спадкоємця або правонаступника учасника товариства тепер здійснюється на підставі ст. 23 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» у разі смерті або припинення учасника товариства його частка переходить до його спадкоємця чи правонаступника без згоди учасників товариства.

На підставі п.2 цієї ж статті «у разі смерті, оголошення судом безвісно відсутнім або померлим учасника - фізичної особи чи припинення учасника - юридичної особи, частка якого у статутному капіталі товариства становить менше 50 відсотків, та якщо протягом року з дня закінчення строку для прийняття спадщини, встановленого законодавством, спадкоємці (правонаступники) такого учасника не подали заяву про вступ до товариства відповідно до закону, товариство може виключити учасника з товариства. Таке рішення приймається без врахування голосів учасника, який виключається. Якщо частка такого учасника у статутному капіталі товариства становить 50 відсотків або більше, товариство може приймати рішення, пов'язані з ліквідацією товариства, без врахування голосів цього учасника».

А керуючись **ст. 55 Закону України «Про господарські товариства»** у зв'язку із смертю громадянина, учасника товариства, правонаступники (спадкоємці) мають переважне право вступу до цього товариства. При відмові правонаступника (спадкоємця) від вступу до товариства з обмеженою відповідальністю або відмові товариства у прийнятті до нього правонаступника (спадкоємця) йому видається у грошовій або натуральній формі частка у майні, яка належала реорганізованій або ліквідованій юридичній особі (спадкодавцю), вартість якої визначається на день реорганізації або ліквідації (смерті) учасника. У цих випадках розмір статутного капіталу товариства підлягає зменшенню.

Виходячи з вищевикладеного можна зробити такі висновки:

1. Спадкування частки у статутному фонді ТОВ на сьогоднішній день здійснюється без згоди інших учасників ТОВ та переходить до спадкоємців спадкодавця в незалежності від положення статуту ТОВ.

2. Право на вступ до ТОВ належить спадкоємцям але обмежується строком в 1 рік з дня закінчення строку встановленого для прийняття спадщини. Тобто бути чи не бути членом ТОВ вирішують спадкоємці. Їх не бажання бути членом ТОВ ні як не впливає на їх право отримати у грошовій або у натуральній формі частки у майні підприємства, яка належить їм на правах спадкоємців спадкодавця.

Що стосується спадкування акцій учасників акціонерних товариств, то зі сторони діючого законодавства нічого не змінилося.

Акції є цінними паперами, які включаються до загальної спадкової маси та спадкуються на загальних підставах. Тобто без отримання згоди інших акціонерів шляхом переоформлення права власності на акції зі спадкодавця на спадкоємців.

Особливості спадкування приватного підприємства також не змінилися. На підставі ст. 113 Господарського кодексу України «приватним підприємством визнається підприємство, що діє на основі приватної власності одного або кількох громадян, іноземців, осіб без громадянства та його (їх) праці чи з використанням найманої праці. Приватним є також підприємство, що діє на основі приватної власності суб'єкта господарювання - юридичної особи».

Тобто приватне підприємство успадковується як майно або майнові права, які йому належать.

З вище наведеного можна зробити висновок, що ті прогалини, які були в спадкуванні корпоративних прав законодавець виключив. При цьому врахувавши не тільки права спадкоємців (правонаступників), а й права самих підприємств.

ДЕРЖАВНИЙ НОТАРІУС ДВАНADЦЯТОЇ
КИЇВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ НОТАРІАЛЬНОЇ
КОНТОРИ
О. В. ПІТОВА